

FRIESLAND

op zijn hoogst

GAASTERLAND IS HET BOSRIJKE GEBIED TUSSEN HET IJSSELMEER EN DE FRIESE MEREN. JE FIETST ER DOOR OUDE BOSSEN, LANGS ZWERFKEIEN DIE AAN DRENTHES DOEN DENKEN EN HET KLEINSTE HAVENTJE VAN EUROPA. EN OP HOOCHTE, MET ZELF KLIFFEN.

TEKST & FOTO'S ANNEMARIE BERGFELD

“Kijk nou, ze lopen gewoon op straat! Geweldig!” Een stel dat mij even eerder voorbijreed, heeft de fietsen aan de kant gezet en kijkt met grote ogen naar een groepje koeien dat van de IJsselmeerdijk is afgedaald naar de weg onderaan de dijk. Auto's van de andere kant stoppen, de vrouw van het stel gaat net als de koeien midden op de weg staan om foto's te maken. Ze kan er geen genoeg van krijgen. De koeien ook niet, het duurt even voordat ze zich de grasdijk weer laten opjagen. Waarschijnlijk staan ze in no time weer beneden, want een afrastering is er niet op de dijk tussen Mirns en Laaxum. Deze Friese koeien hebben alle vrijheid!

BIERSCHIP

Vanochtend begon ik, met vriendin Ineke, mijn rondje Gaasterland in Sloten. We waren nog geen 300 meter onderweg toen we onze fietsen alweer parkeerden. Staand op de brug over 't Dijk (het Diep) in hartje Sloten, zagen we dat dit stadje zich het best te voet laat verkennen. Hobbelijke keitjes en de ene na de andere historische gevel langs het water, bruggetjes met trap-treden, een molen en aan elk uiteinde van de stadsgracht een waterpoort... Wat een wonderschoon plekje is deze kleinste (ca. 700 inwoners) van de Friese Elf Steden. Een

Luchtwachtoren uit de jaren vijftig in Oudemirdum

Zicht op het haventje van Laaxum

De HL6 is de laatste vissersboot van Laaxum

vestingstadje is het, de bolwerken die het eeuwenlang beschermden zijn deels bewaard gebleven en ook goed te bewandelen. Lang had Sloten een strategische positie. In de Tachtigjarige Oorlog probeerden de Spanjaarden tevergeefs het stadje in te nemen door hun troepen in een bierschip te verstoppen. Daarna gebeurde er weinig wezenlijks in Sloten en juist daardoor is het zo mooi bewaard gebleven. Het enige dat vloekt met het historische stadsbeeld is de grote grijze veevoederfabriek die aan de oostkant boven de huizen uittorent. We draaien hem de rug toe, lopen een tweede rondje gracht, zouden eigenlijk nog wel een derde willen maken, maar rukken ons toch maar los van dit allersnoezigste stadje, om zuidwaarts te gaan fietsen.

GAASTEN EN KLIFFEN

Vandaag zoeken we de bossen op. Maar natuurlijk zal er ook genoeg water te zien zijn. We zijn tenslotte in Friesland. Het mooie van Zuidwest-Friesland is de combinatie van die twee. Het bosrijke Gaasterland ligt ingeklemd tussen het IJsselmeer en het Slotermeer, Heegermeer en Fluessen. Het begint na Sloten met een heerlijk fietspad door de weilanden. Bijna zoals het hier hoort, staat er vandaag een flinke wind. Ver weg, op het IJsselmeer, zien we de wieken van windturbines hun snelle omwentelingen maken. Dichterbij piept een kerktoeren achter het riet omhoog. Voorbij Sondel, met de leuke kringloop Stal4 op de route, krijgen we een voorproefje van het beboste en glooiende Gaasterland. Opeens fietsen we tussen kolossale bomen en merk ik dat ik een hellinkje af zoef. Dit moet mijn eerste *gaast* van vandaag zijn! De streek dankt zijn naam aan deze gaasten, zandige heuvels. De stuwwallen van dit landschap ontstonden in de voorlaatste ijstijd. Dikke ijslagen duwden vanuit Scandinavië modder en stenen naar het zuiden. Toen de temperatuur steeg en het ijs smolt, bleven de heuvels achter. Later, toen de Zuiderzee ontstond, kwamen daar nog kliffen bij. Drie stuwwallen eindigen plotsklaps bij de golven van het IJsselmeer. Deze naar Nederlandse – en zeker naar Friese – begrippen steile wanden dragen de trotse naam 'klif'. Bij paviljoen 't Mar aan het Mirnser Klif, een walhalla voor kitesurfers, staat een bord: we staan hier op maar liefst 4,60 meter boven NAP.

EEN GOUDEN PLEKJE

Het hoogste natuurlijke punt van Gaasterland, op 12,70 meter, ligt aan de rand van het Jolderenbos bij Oudemirdum. Precies hier werd in de jaren vijftig een luchtwachtoren gebouwd om – ten tijde van de Koude Oorlog – vijandelijke Russische vliegtuigen die in het

bereik van de radar vlogen, te kunnen opmerken. Helaas is de toren niet te beklimmen, hoger dan 12,70 meter kom je in Gaasterland niet. Maar het is een gouden plekje, ook onder aan de toren. Met het bos in de rug reikt het uitzicht over glooiende akkers en in de verte over het IJsselmeer. In Laaxum zitten we bijna met de tenen in het IJsselmeer. Dit kleinste haventje van Europa telt twee terrassen (friet! ijs! vis!) waar vandaag veel motorrijders zitten, en nog één vissersboot. Met de HL6 vissen de gebroeders Jan en Joop de Vries voor de Gaasterlandse kust op Laaxumer bot, een erkend streekproduct.

LIBELLENRESERVAAT

Open. Dicht. Open. Dicht. In Gaasterland fiets je afwisselend door bossen en open landschappen. In Mirns staat een prachtige klokkenstoel op een klein kerkhof, in Rijs verbazen we ons over de grote villa's aan de bosrand. Een giga kunst- en hekwerk geeft toegang tot een in ere herstelde historische slottuin. Een mooi plekje om even te zitten. De bomen in combinatie met grote zwerfkeien langs de weg doen Drents aan. Net als in Drenthe lieten de Scandinavische gletsjers ook hier grote stenen achter. Opeens duikt in de bossen een verstild watertje op: de Wyldemerk. Als we het gebied via de parkeerplaats aan de noordkant even inlopen, ontdekken we meer vennetjes. En: libellen. De Wyldemerk (de naam zou terugvoeren op de wilde feesten die hier in vroeger tijden tijdens de jaarmarkt gehouden werden) is een lieflijk gebiedje waar zo veel libellen leven dat het in 2007 door Staatsbosbeheer werd bestempeld als libellenreservaat. De beschutting, de zandgrond, de geleidelijk aflopende oevers met riet en waterplanten zijn precies wat de gevlekte witsnuitlibel, glassnijder, vroege glazenmaker en de dertig andere libellensoorten die hier geteld werden, graag zien. We zien ook geiten. Een paar jonkies klimmen in een boom, en vallen er ook weer uit.

In Balk fietsen we door een levendige winkelstraat aan een gracht. Sloepjes varen er onder smalle gietijzeren bruggen door. Op het terras van Badmeester Keimpe zitten we aan de rand van het Slotermeer. Zeilbootjes varen het haventje naast de Badmeester in en uit, kinderen spelen op het naastgelegen strandje. En dan is het nog maar ruim zes kilometer terug naar Sloten. Eens kijken of het ons gaat lukken daar vandaag nog vandaan te komen...

HET MOOIE VAN GAASTER-
LAND IS DE COMBINATIE VAN
BOSSEN EN WATER

In Sloten rijgen de mooie gevels zich aanen

PRAKTISCH

ETEN

In Sloten, Oudemirdum en Rijs en Balk vind je fijne horeca. Daarnaast kom je op deze route langs Paviljoen 't Mar aan het Mirnser Klif en de twee terrassen aan de haven van Laaxum. paviljoentmar.nl

SLAPEN

Wat langer in Sloten blijven? Hotel Stedswâl staat meteen aan de stadsgracht, naast de noordelijke waterpoort. logementstedswal.nl

Nog een fijn logeeraadres is vakantiehuis Het Voorhuis voor 4 tot 6 personen op het

terrein van It Flinkboskje bij Hemelum. itflinkboskje.nl

SHOPIEN

Balk heeft veel leuke winkeltjes aan de gracht, zoals Kado en Zo, Thuis in Huis voor mooi tweedehands spul, en It Bûterhûs voor fair trade producten. Ook vind je er een koffie- en theeschenkerij en een VVV-agentschap. In Sondel fiets je langs de leuke kringloopwinkel Stal4, tevens rustpunt met koffie, thee en een toilet.

WINKELLEN IN HET WEILAND

Naast de boerderij tegenover

It Flinkboskje organiseert Rixt Siersma met man Arjan en zus Claartje de mooiste streek- en kofferbakmarkten van Friesland. itflinkboskje.nl

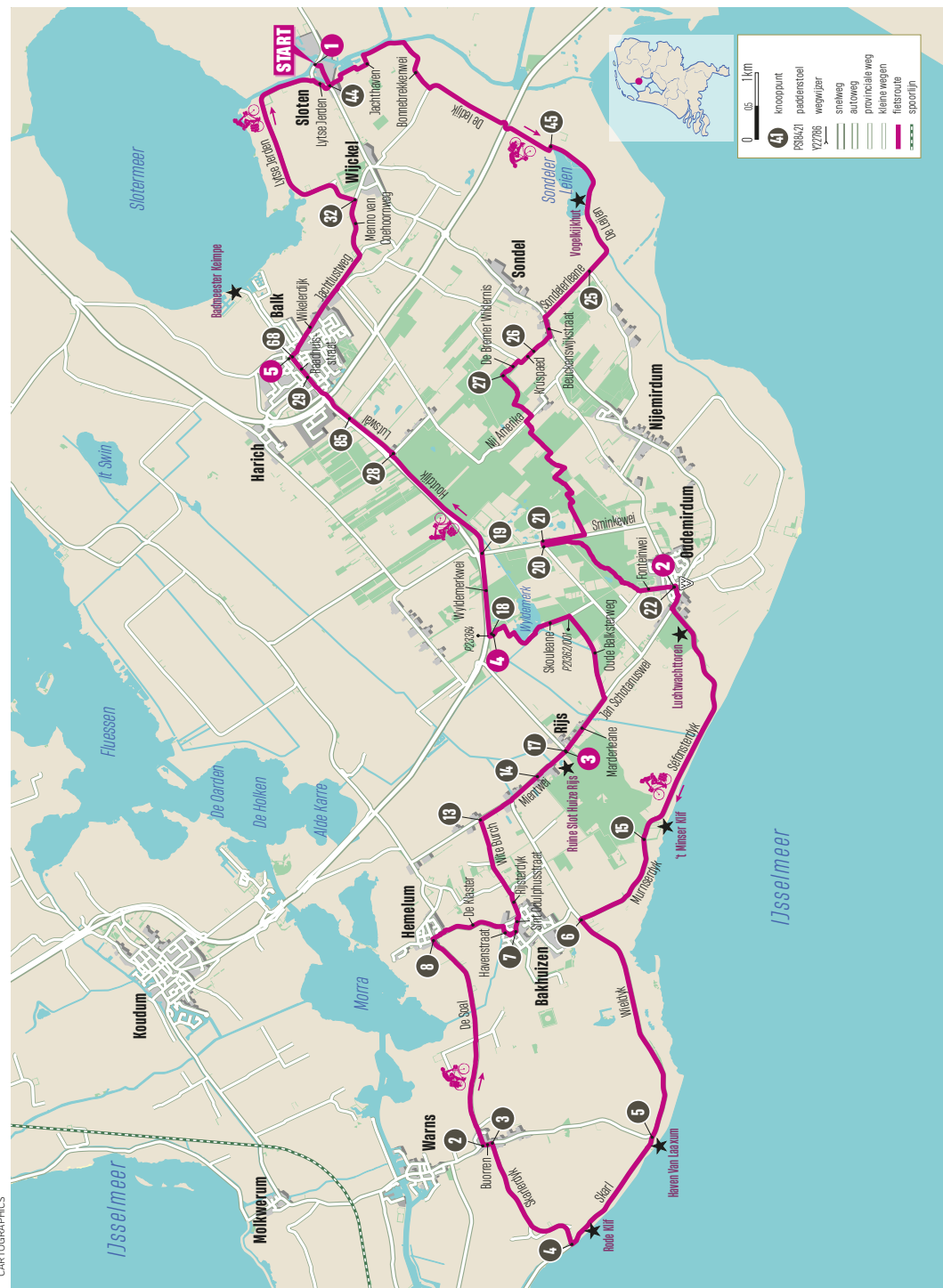
BOEK EEN LOCAL

Vogels kijken met een kenner? Boek Gerard. Je laten verrassen door de geschiedenis van het haventje van Laaxum? Boek Liesbeth. Meer weten over wilde planten en een kop kruidenthee drinken op het Mirnser Klif? Dan moet je bij Baukje zijn. Via de website nationaallandschap.frl kun je een local boeken, die je

kostenloos een of meer uren mee op sleeptouw neemt om je persoonlijk kennis te laten maken met een deel van het rijke Gaasterland en omgeving.

MEER INFORMATIE

In bezoekerscentrum Mar en Klif (met heemtuin) loop je door de geschiedenis van Zuidwest-Friesland en maak je kennis met de dieren die er leven. De VVV-medewerkers geven je ook graag informatie over de mooiste plekken in de omgeving. De Brink 4, Oudemirdum. nationaallandschap.frl waterlandvanfriesland.nl

Afkortingen

LA = Linksaf
RA = Rechtsaf
RD = Rechtdoor
Y = Wegwijzer
PS = Paddenstoel
KP = Knooppunt
ri. = Richting

ROUTE SLOTEN

Start: Parkeerterrein aan de Rünwei in Sloten

Afstand : 53 km

Navigatie: N52 53.754 E5 38.815 / N52.89591 E5.64692

1. Start vanaf de parkeerplaats aan de (Rünwei), de weg oversteken en RD, **Sloten** in en op einde RA (Koestraat), na brug RD (Dubbelstraat). Bij KP44 – 45 – 25 – 26 – 27 – 21 – 20 – 22.
2. Bij KP22 KP-route verlaten en RA (De Alde Buorren). Einde op T-kruising RA en 1e afslag LA en **Oudemirdum** uit (Huningspaed). Bij KP15 – 6 – 5 – 4 – 3 – 2 – 8 – 7 – 13 – 14 – 17.
3. KP-route verlaten en RD (Marderleane). **Rijs** uit en brug over (Jan Scotanuswei) en 1e afslag LA, weg oversteken en RD (Oude Balksterweg). Einde weg, op T-kruising bij P21362/001 LA (Skouleane). Later over houten brug en veerooster.
4. Op einde, brug over en bij P23364 RA, Op kruising RD. Later (Houtdyk). 1e afslag RA (Stamumanbrug) en bij KP28 – 85 – 29 – 68.
5. Voor bezoek aan het Slotermeer en Badmeester Keimpe, ga bij KP68 brug over en RA (Meerweg) ri. KP39. Daarna weer terug naar KP68. Voor de route: van KP68 – 32 – 44 ri. KP43 en terug naar Start.

FietsActief route-archief

Je vindt het volledige routeverhaal plus de beschrijving terug op fietsactief.nl/routesloten

Speciaal voor abonnees!